

Stan ochrony nieleśnych siedlisk przyrodniczych w 2021 roku

Joanna Korzeniak
Instytut Ochrony Przyrody
Polskiej Akademii Nauk

Kokotek, 21-22 czerwca 2022

Typy lądowych siedlisk nieleśnych monitorowanych w 2021 roku

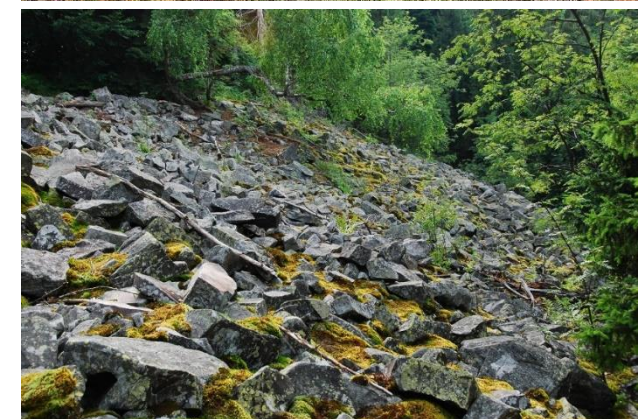
19 typów nieleśnych siedlisk przyrodniczych

730 stanowisk, w tym 150 nowo założonych (20%)

52 ekspertów

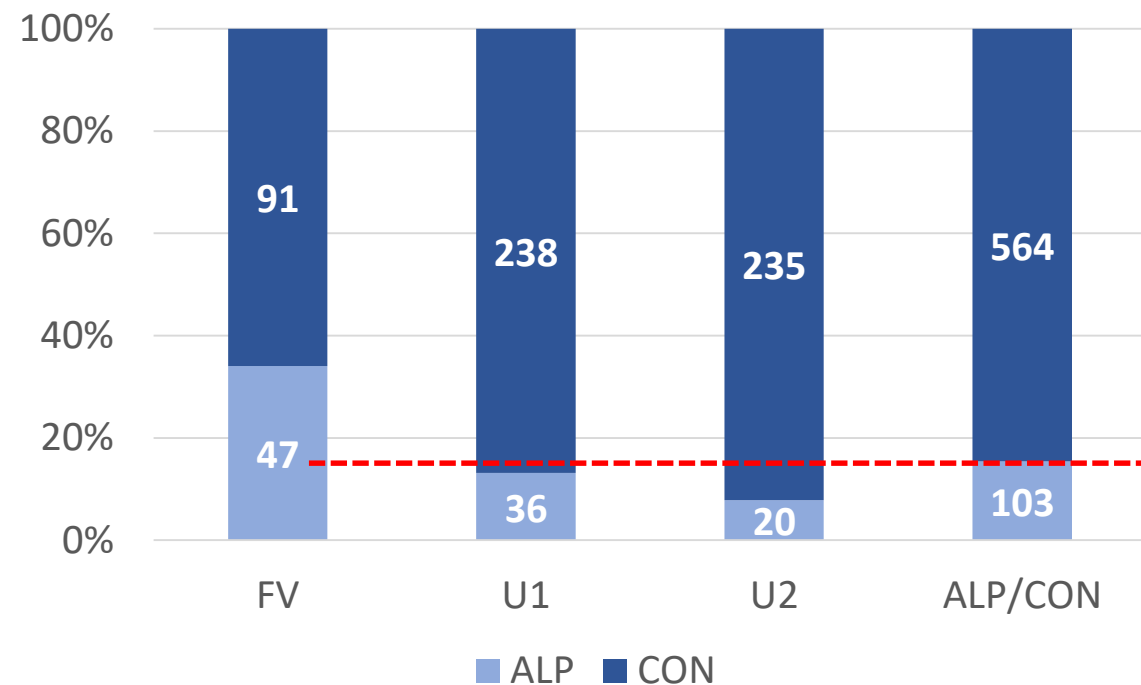
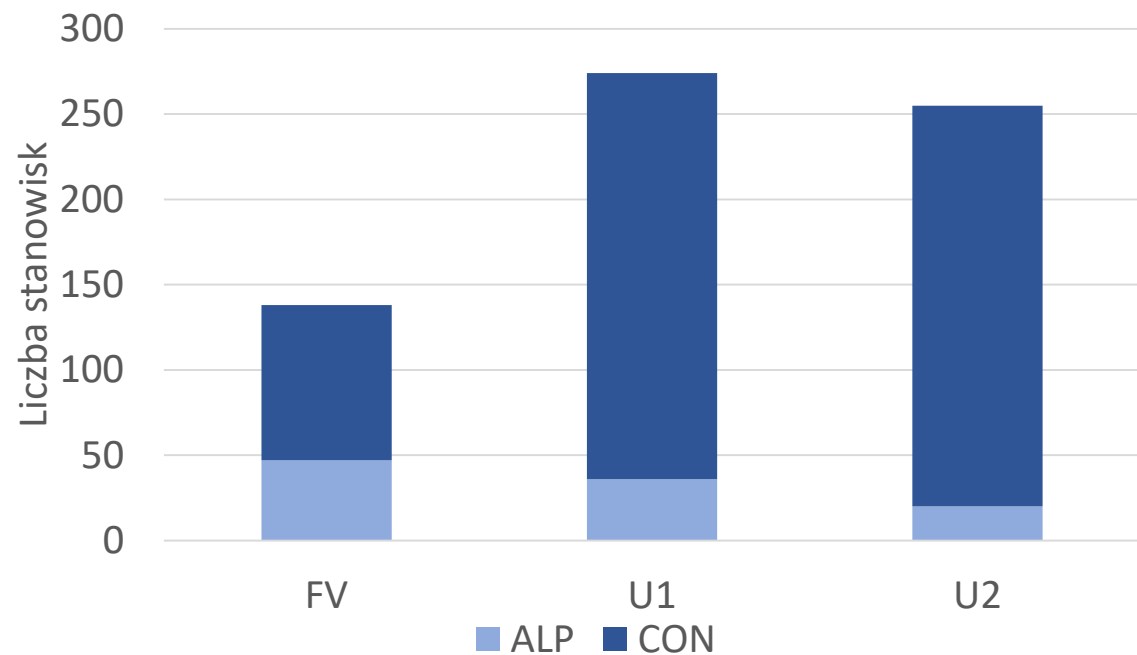
Grupy siedlisk nieleśnych:

- Morskie i nadmorskie (45 stanowisk)
- Zaroślowe (150 stanowisk)
- Murawowe i łąkowe (262 stanowiska)
- Torfowiskowe (245 stanowisk)
- Naskalne (28 stanowisk)

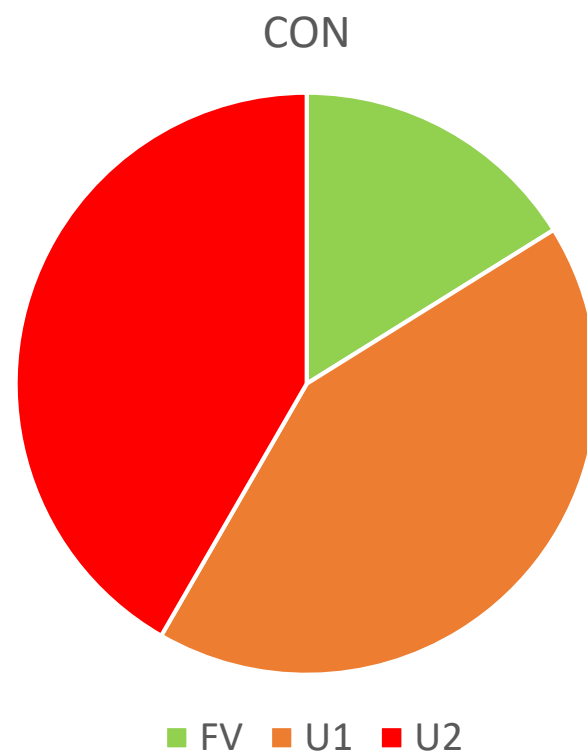
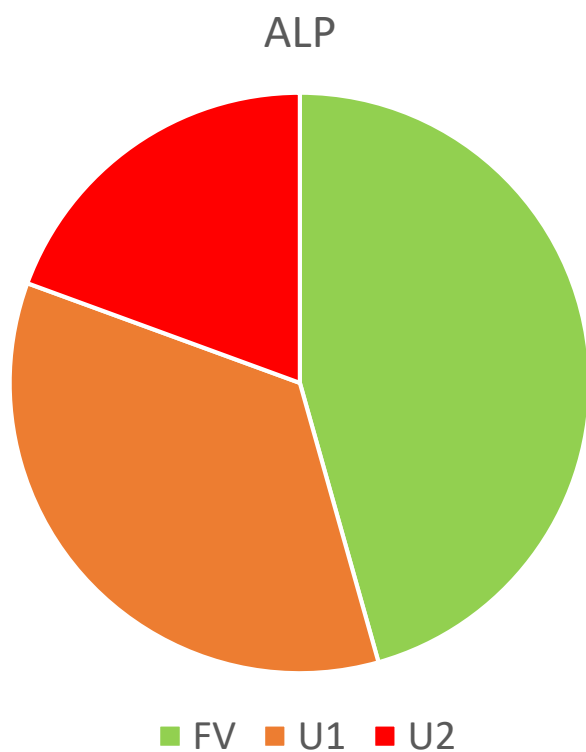

	SIEDLISKA MORSKIE I NADMORSKIE	45
1310	Śródlądowe błotniste solniska z solirodkiem (<i>Salicornion ramosissimae</i>)	6
1330	Solniska nadmorskie (<i>Glauco-Puccinellietalia</i> część - zbiorowiska nadmorskie)	19
2160	Nadmorskie wydmy z zaroślami rokitnika	6
2170	Nadmorskie wydmy z zaroślami wierzby piaskowej	14
	SIEDLISKA ZAROŚLOWE	150
4010	Wilgotne wrzosowiska z wrzoścem bagiennym (<i>Ericion tetralix</i>)	10
4030	Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylion</i>)	61
4060	Wysokogórskie borówczyska bażynowe (<i>Empetro-Vaccinietum</i>)	20
4070	Zarośla kosodrzewiny (<i>Pinetum mugo</i>)	13
4080	Subalpejskie zarośla wierzbowe wierzby lapońskiej lub śląskiej (<i>Salicetum lapponum, Salicetum silesiaca</i>)	9
5130	Zarośla jałowca pospolitego na wrzosowiskach lub murawach nawapiennych	37
	SIEDLISKA ŁĄKOWE I MURAWOWE	262
6150	Wysokogórskie murawy acidofilne (<i>Juncion trifidi</i>) i bezwapienne wyleżyska śnieżne (<i>Salicion herbaceae</i>)	20
6170	Nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>)	20
6210	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>)	154
6440	Łąki selernicowe (<i>Cnidion dubii</i>)	68
	SIEDLISKA TORFOWISKOWE	245
7110	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	136
7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	56
7150	Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion</i>	53
	SIEDLISKA NASKALNE	28
8150	Środkowoeuropejskie wyżynne piargi i gołoborza krzemianowe	17
8160	Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze związku <i>Stipion calamagrostis</i>	11

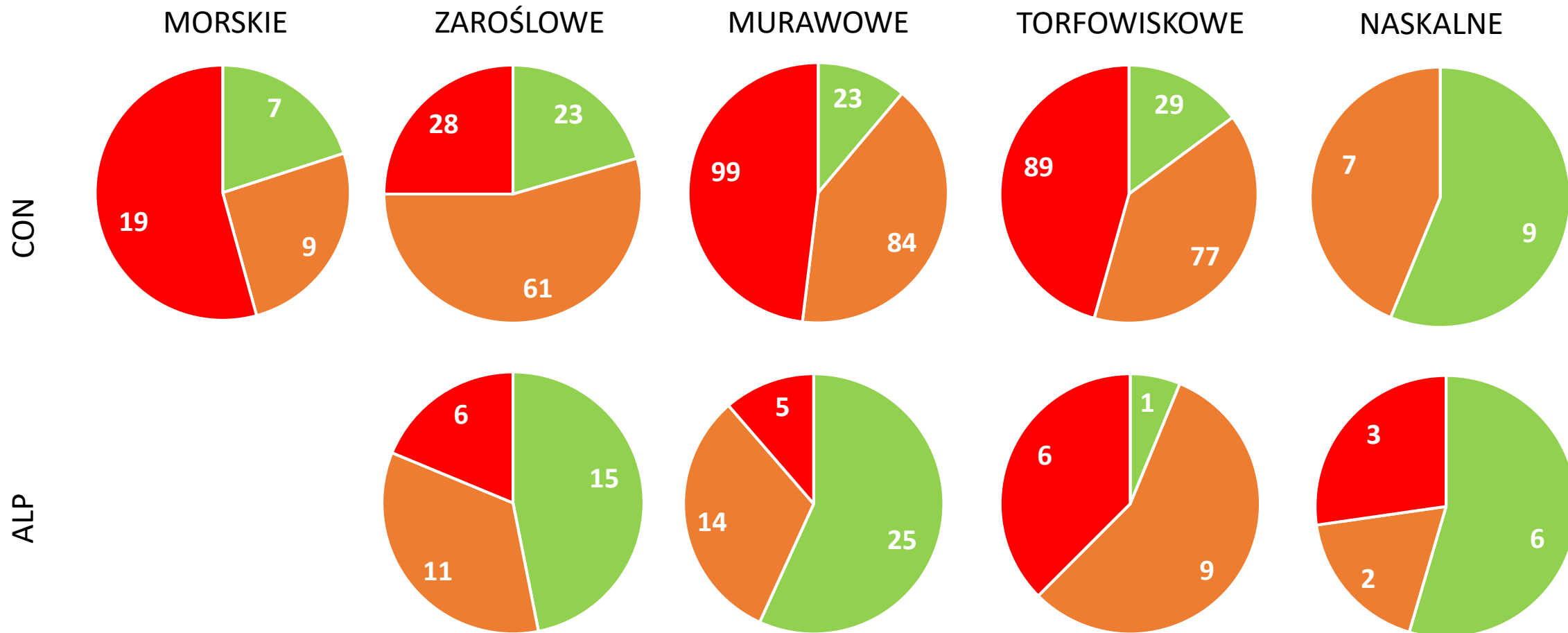
Stan ochrony wszystkich typów siedlisk

Rozkład ocen stanu ochrony w regionach

Rozkład ocen w grupach siedlisk

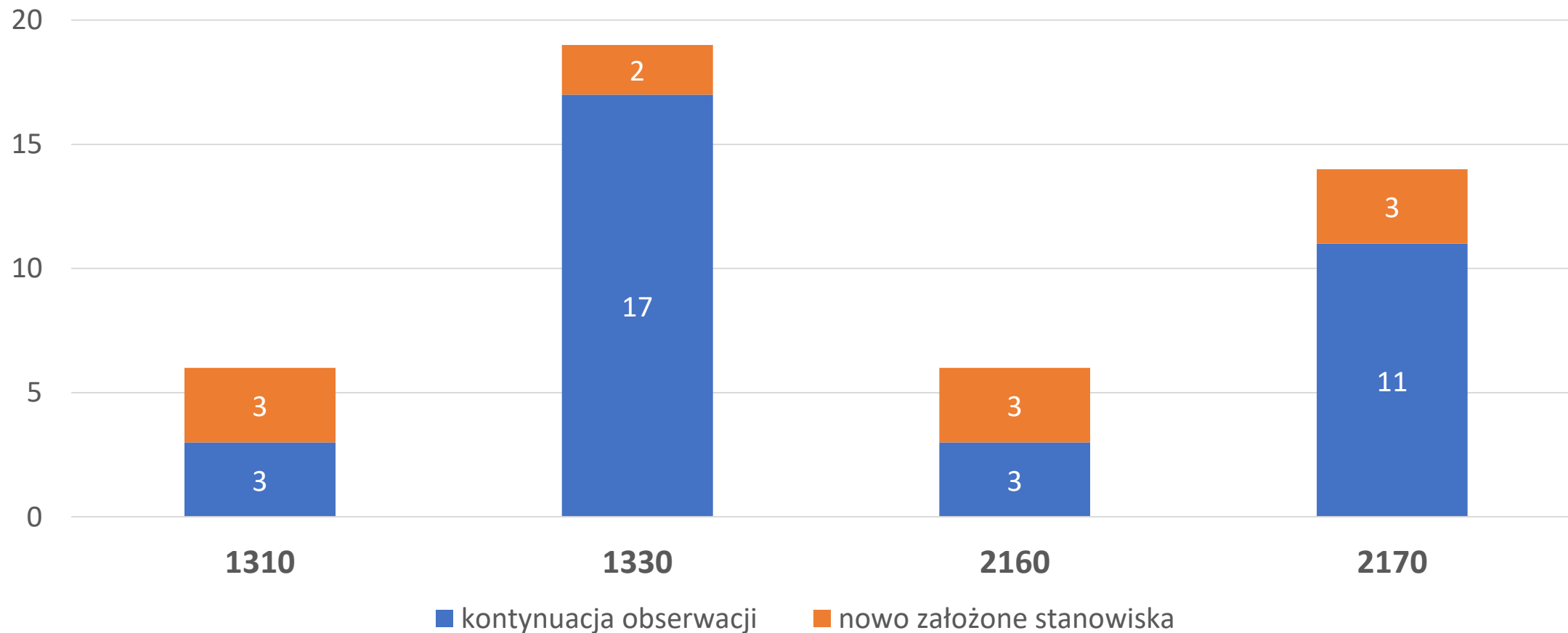

Siedliska morskie i nadmorskie

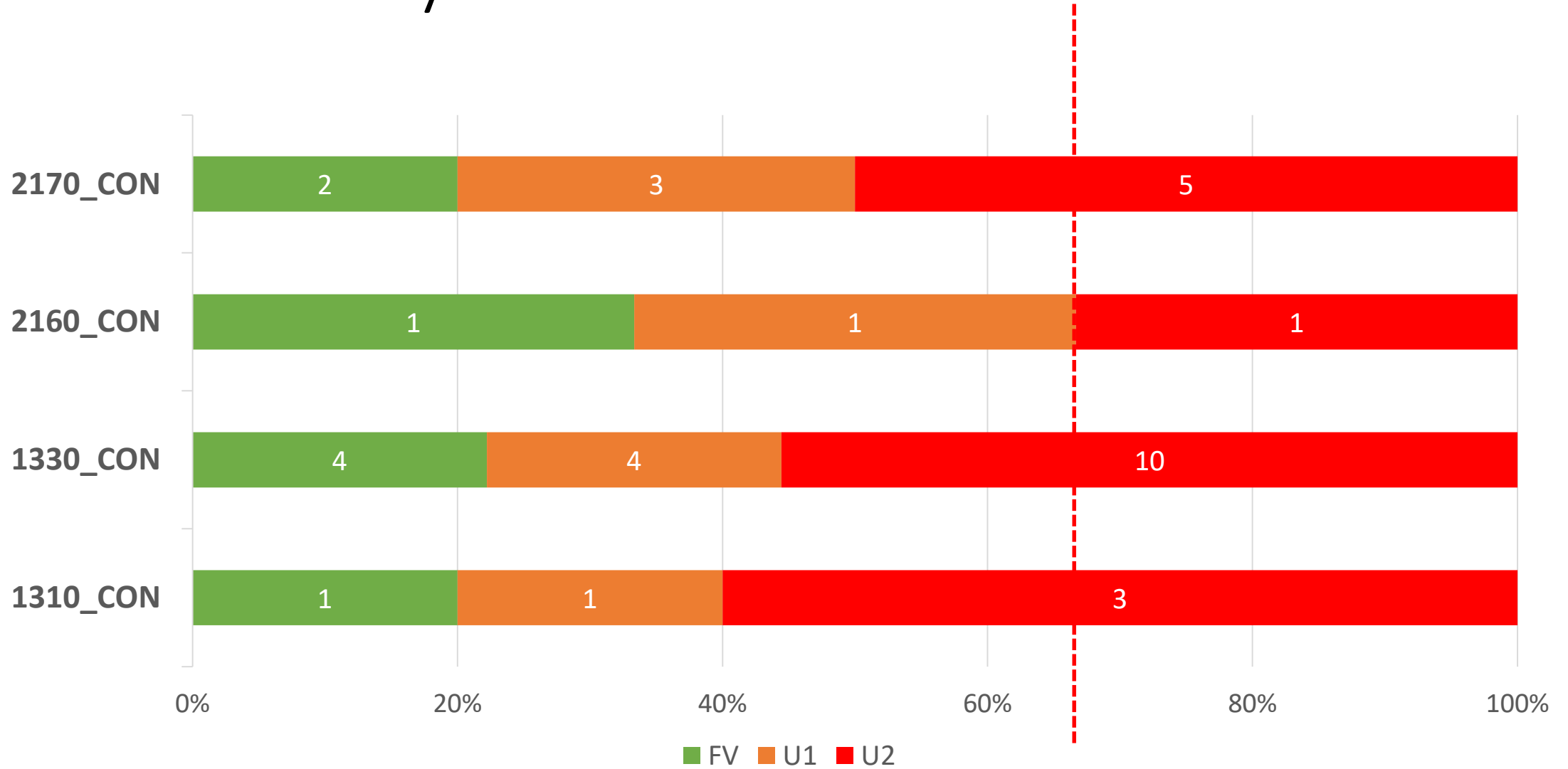

Liczba stanowisk monitorowanych w 2021 r.

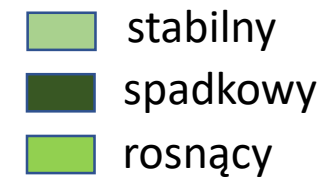

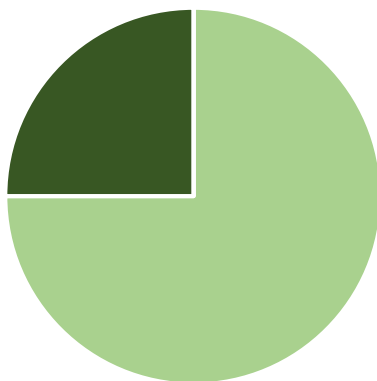
Stan ochrony

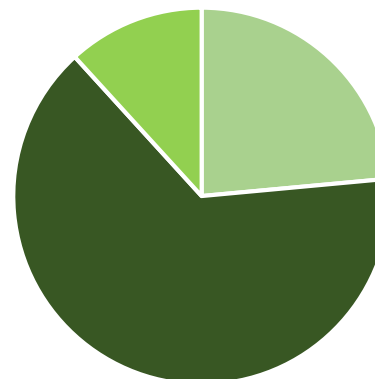
Trendy stanu ochrony

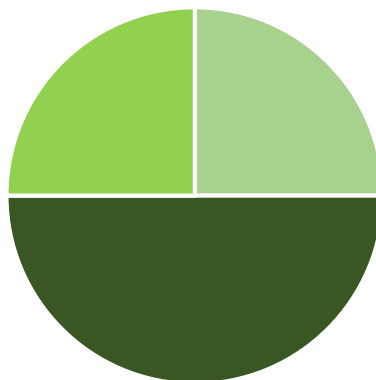
1310 (4 stanowiska)

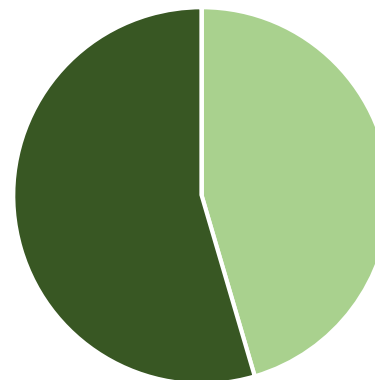
1330 (17 stanowisk)

2160 (4 stanowiska)

2170 (11 stanowisk)

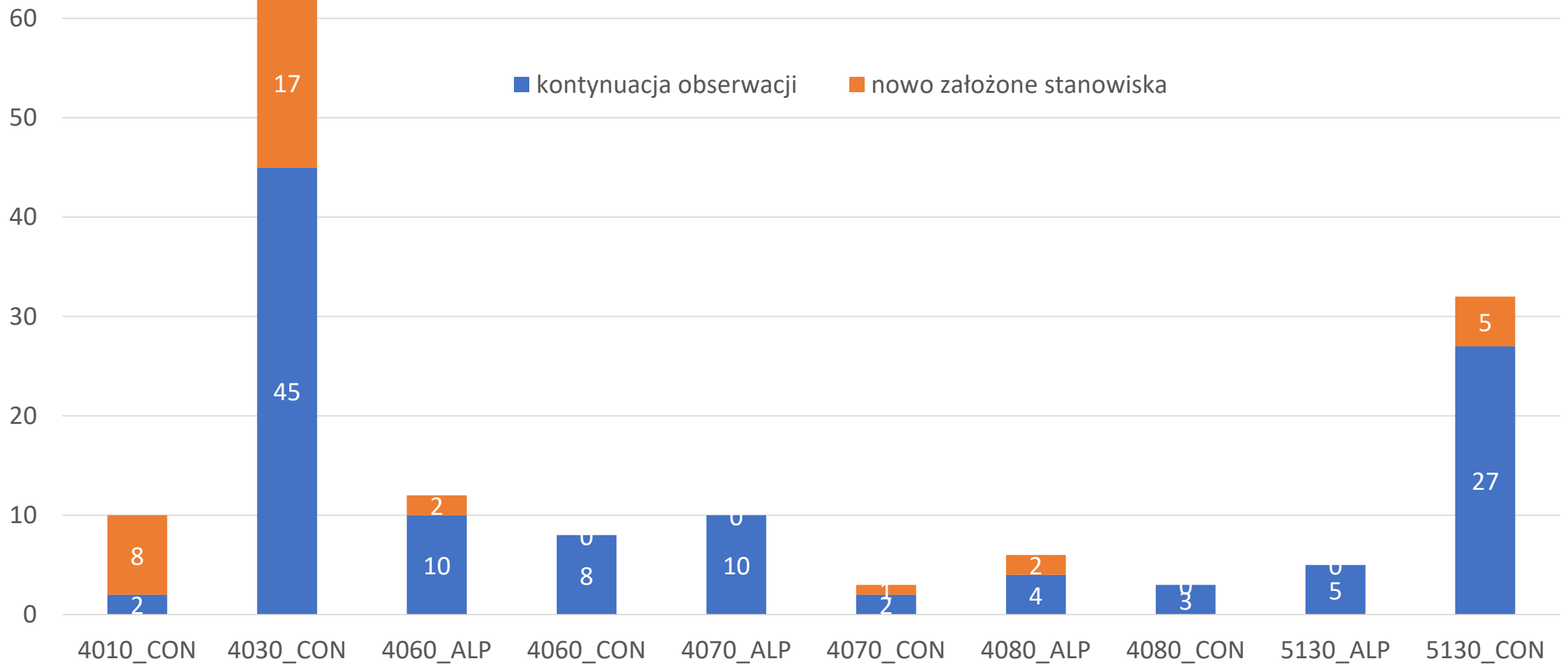

Siedliska zaroślowe

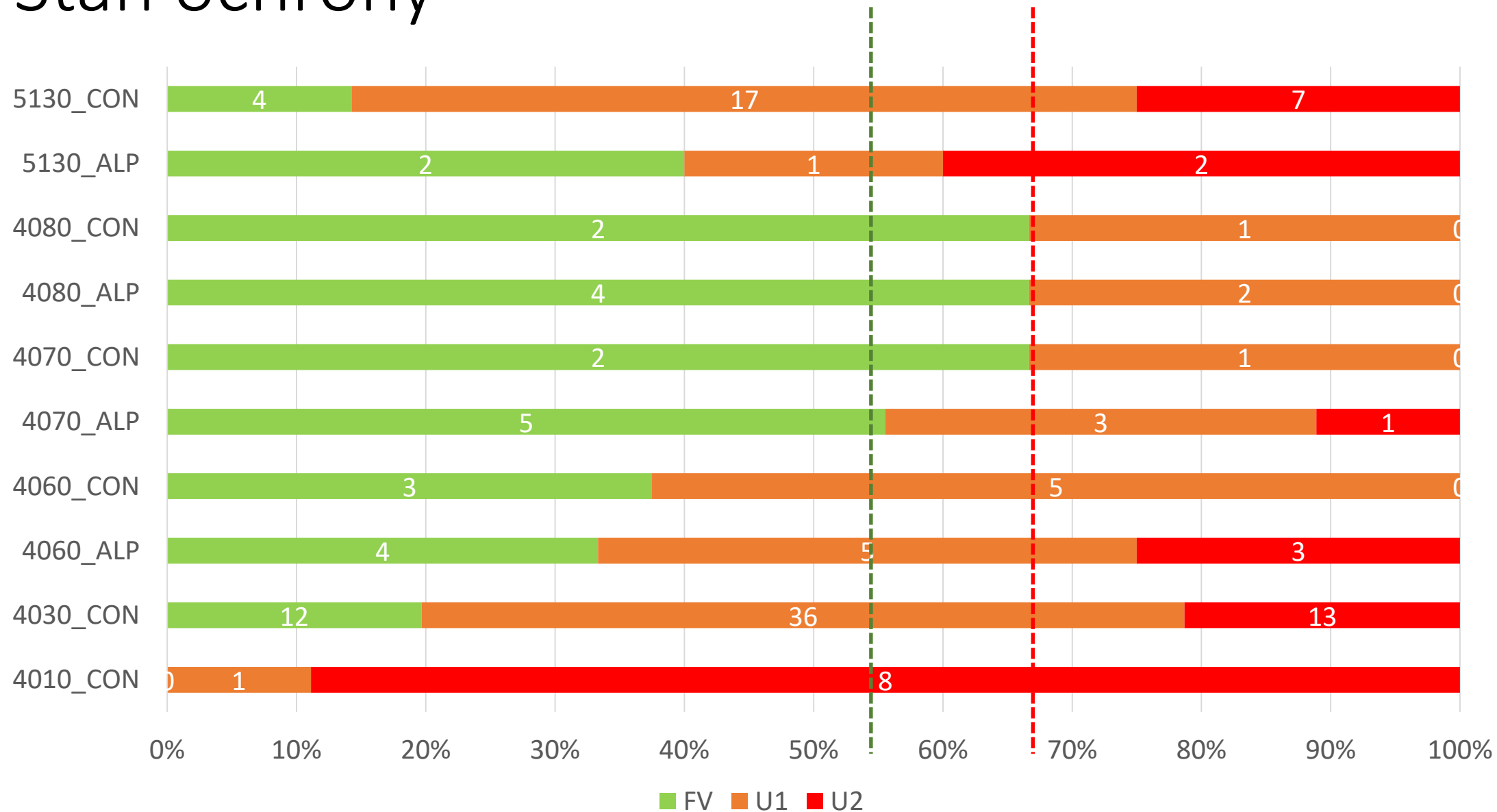

Liczba stanowisk monitorowanych w 2021 r.

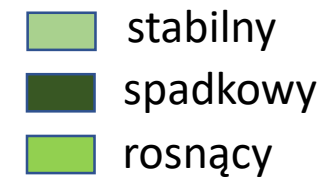

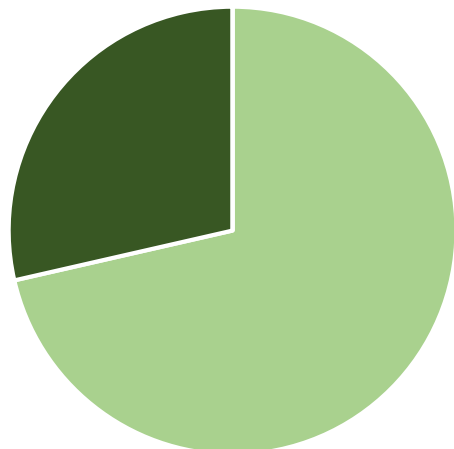
Stan ochrony

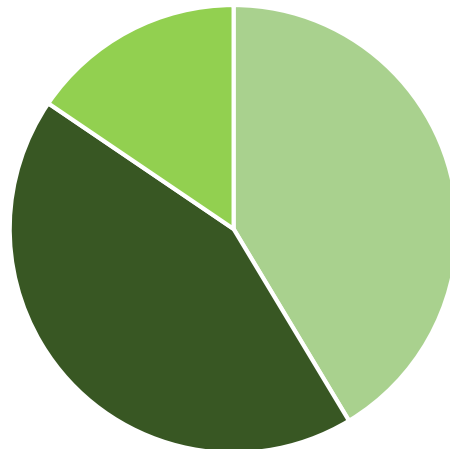
Trendy stanu ochrony

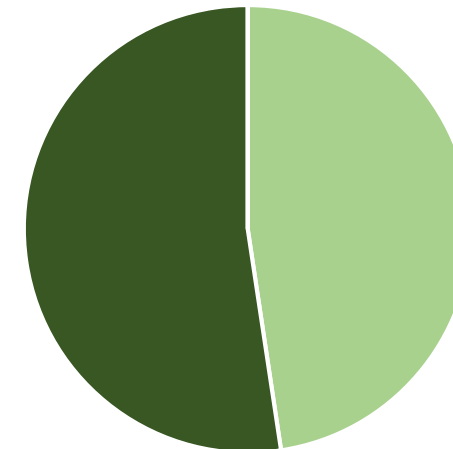
4010 (7 stanowisk)

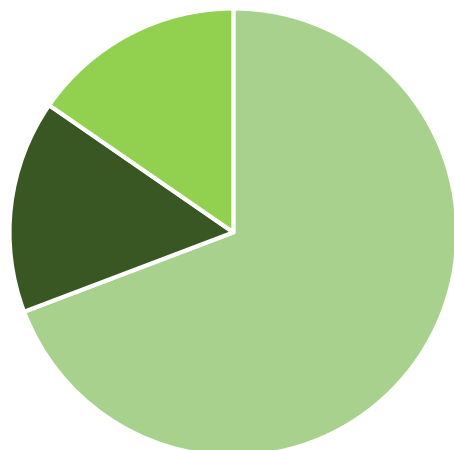
4030 (58 stanowisk)

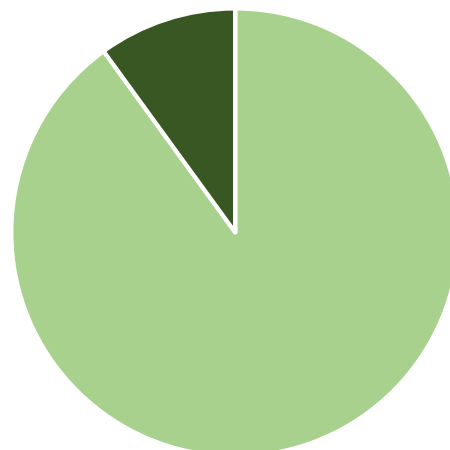
4060 (21 stanowisk)

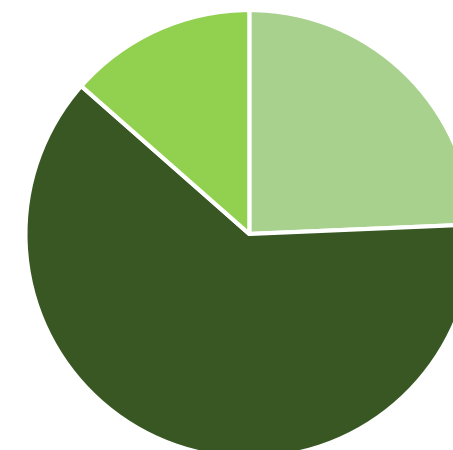
4070 (13 stanowisk)

4080 (10 stanowisk)

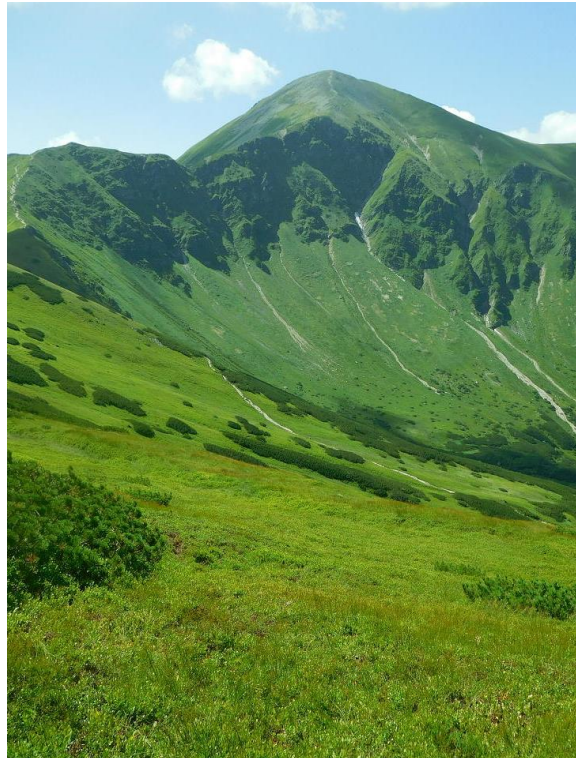
5130 (37 stanowisk)

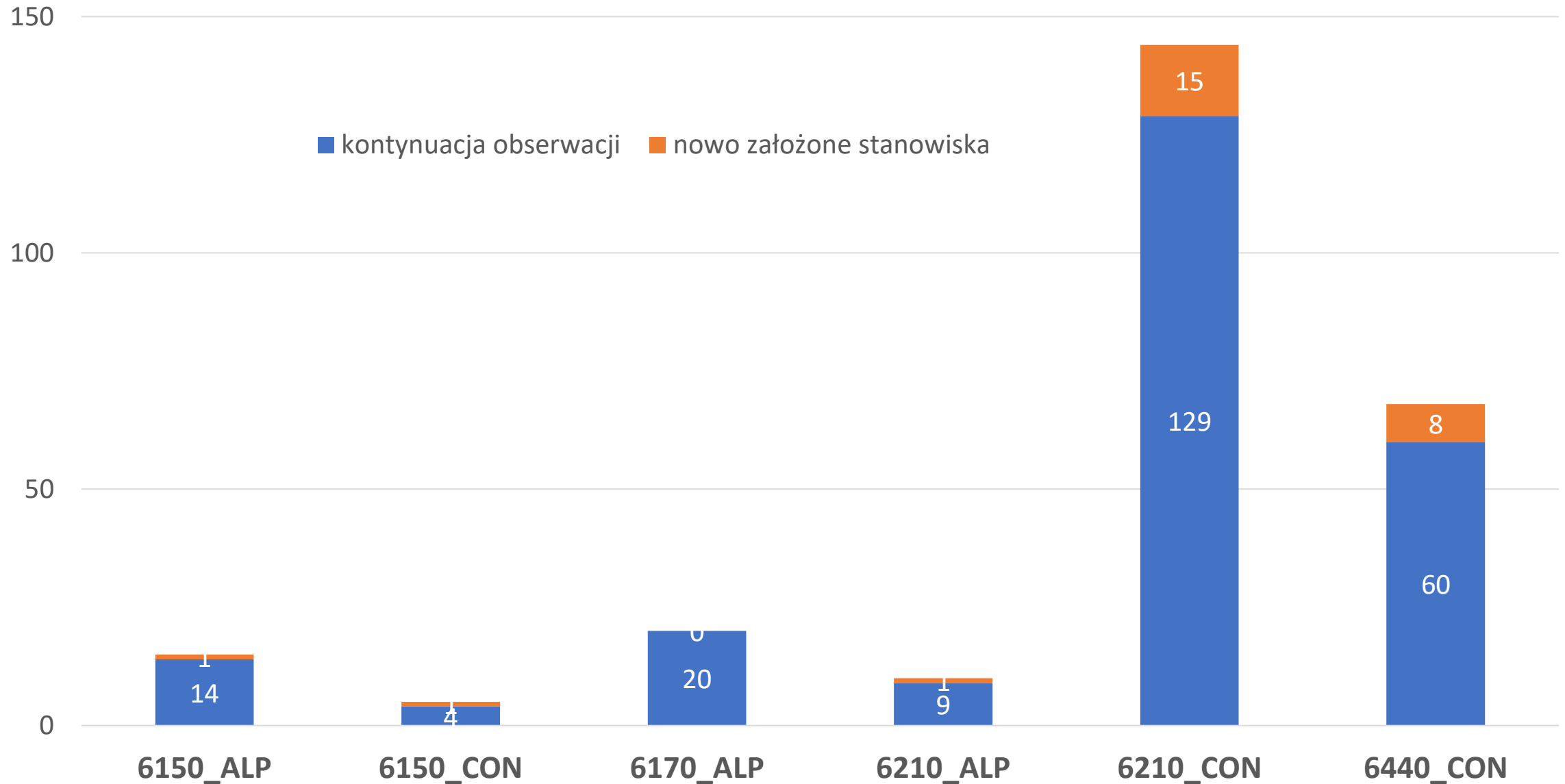

Siedliska murawowe i łąkowe

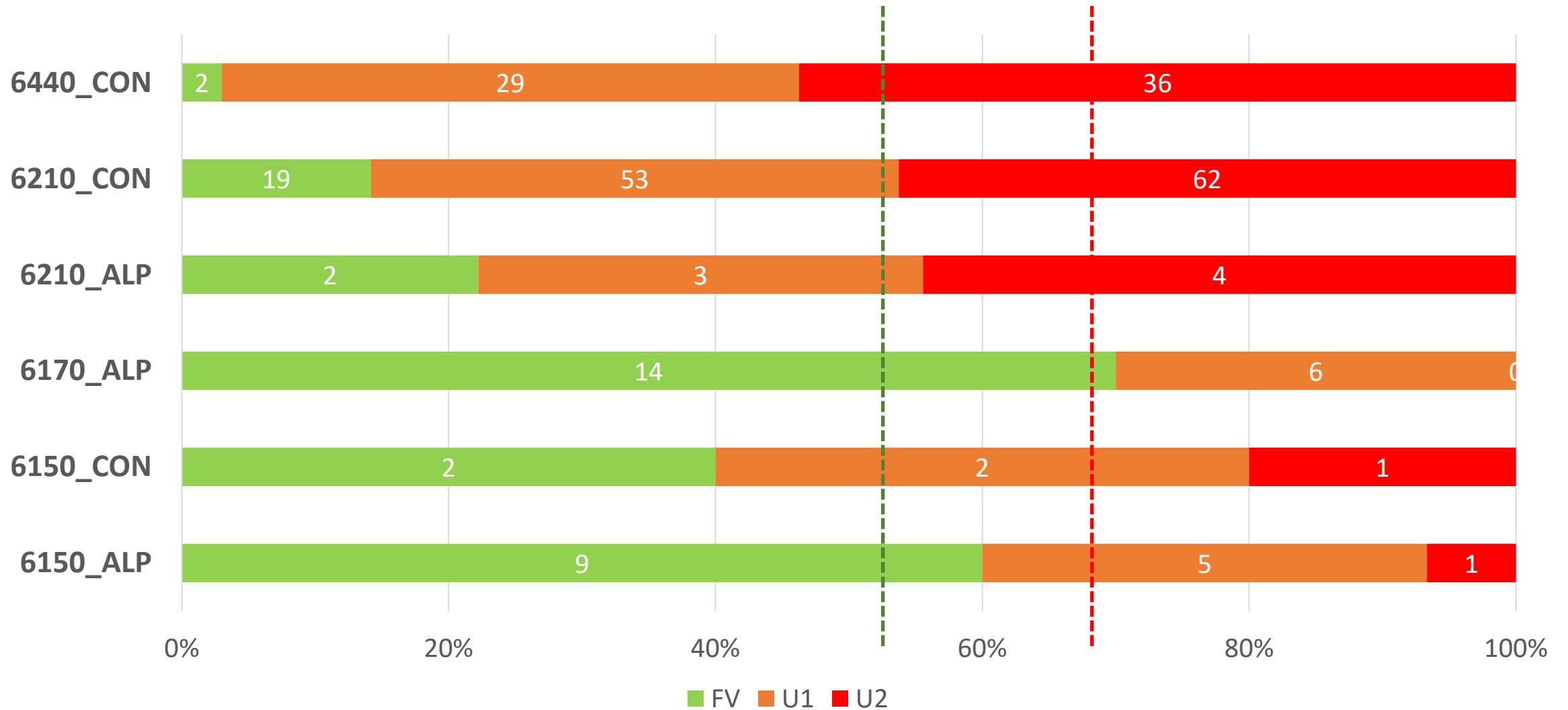

Liczba stanowisk monitorowanych w 2021 r.

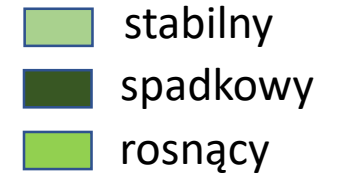

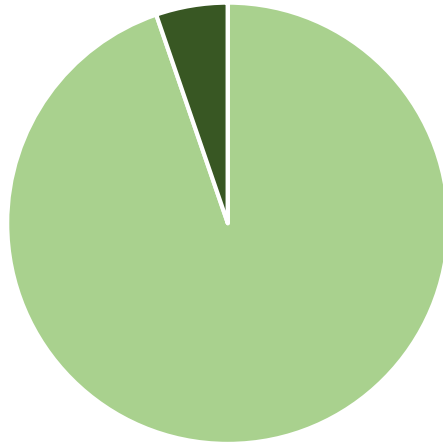
Stan ochrony

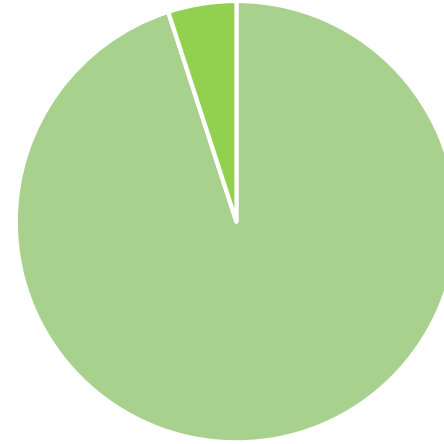
Trendy stanu ochrony

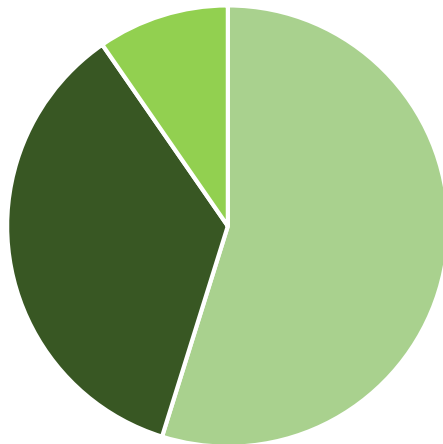
6150 (19 stanowisk)

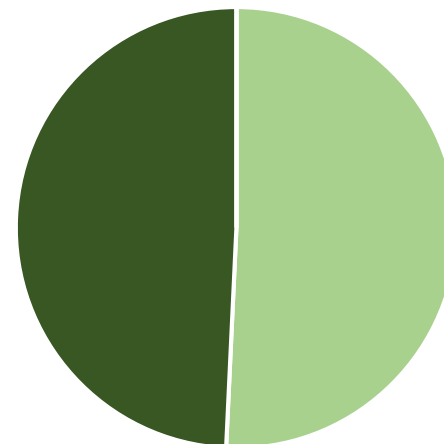
6170 (20 stanowisk)

6210 (166 stanowisk)

6440 (67 stanowisk)

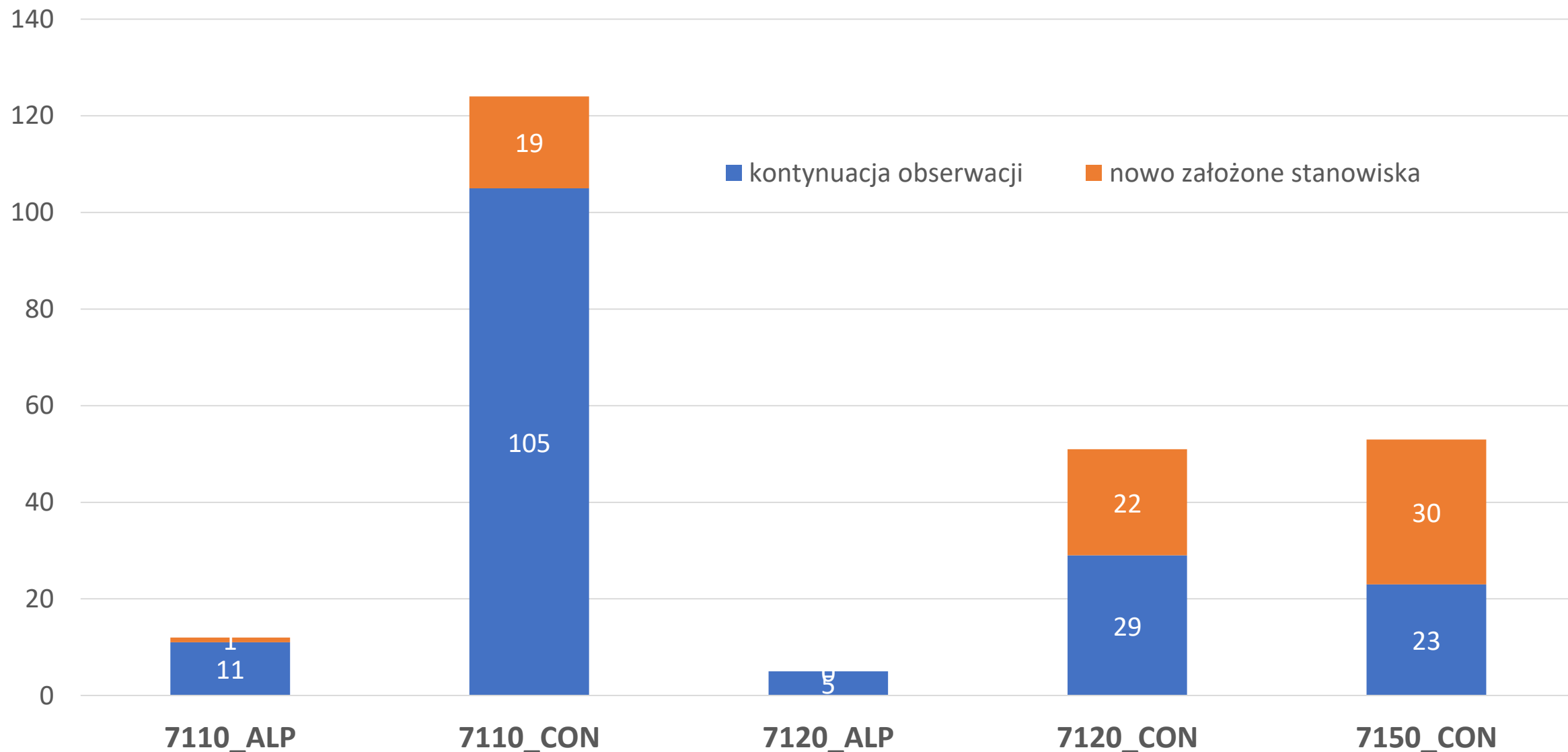
Siedliska torfowiskowe

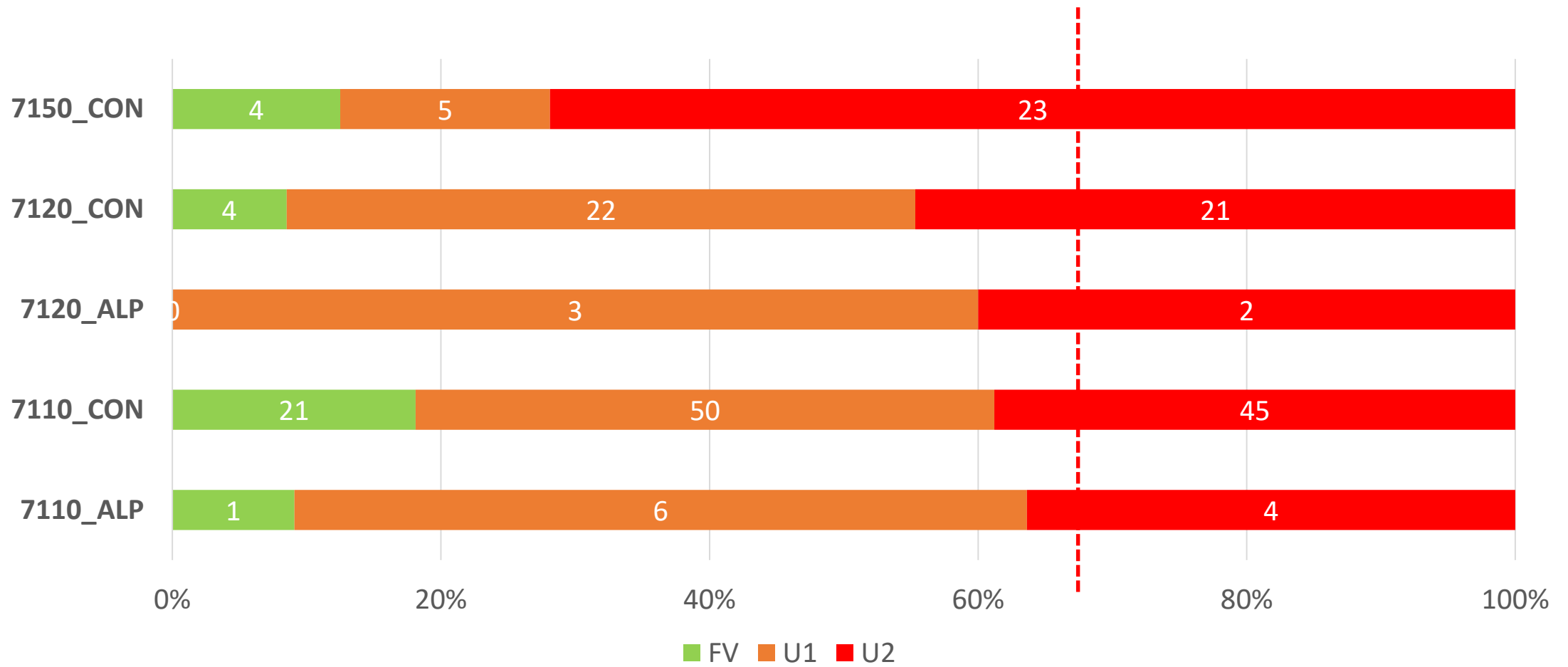

Liczba stanowisk monitorowanych w 2021 r.

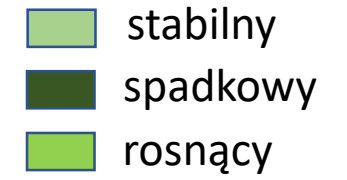

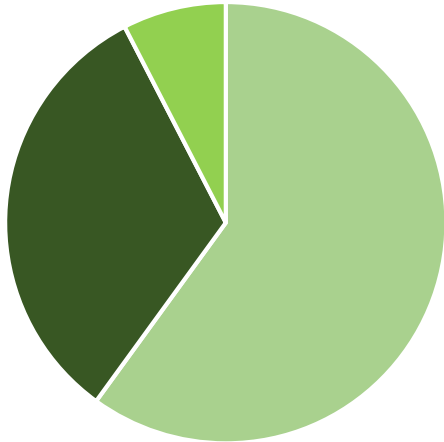
Stan ochrony

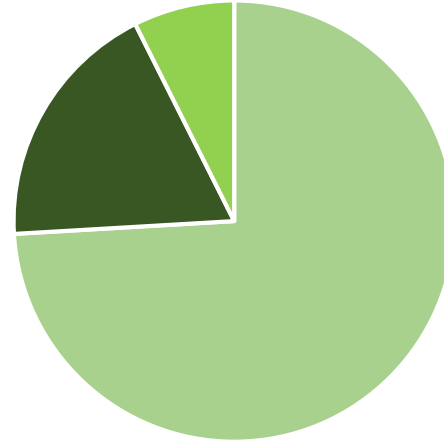
Trendy stanu ochrony

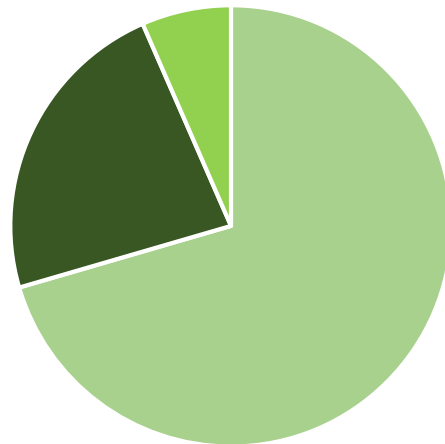
7110 (145 stanowisk)

7120 (54 stanowiska)

7150 (61 stanowisk)

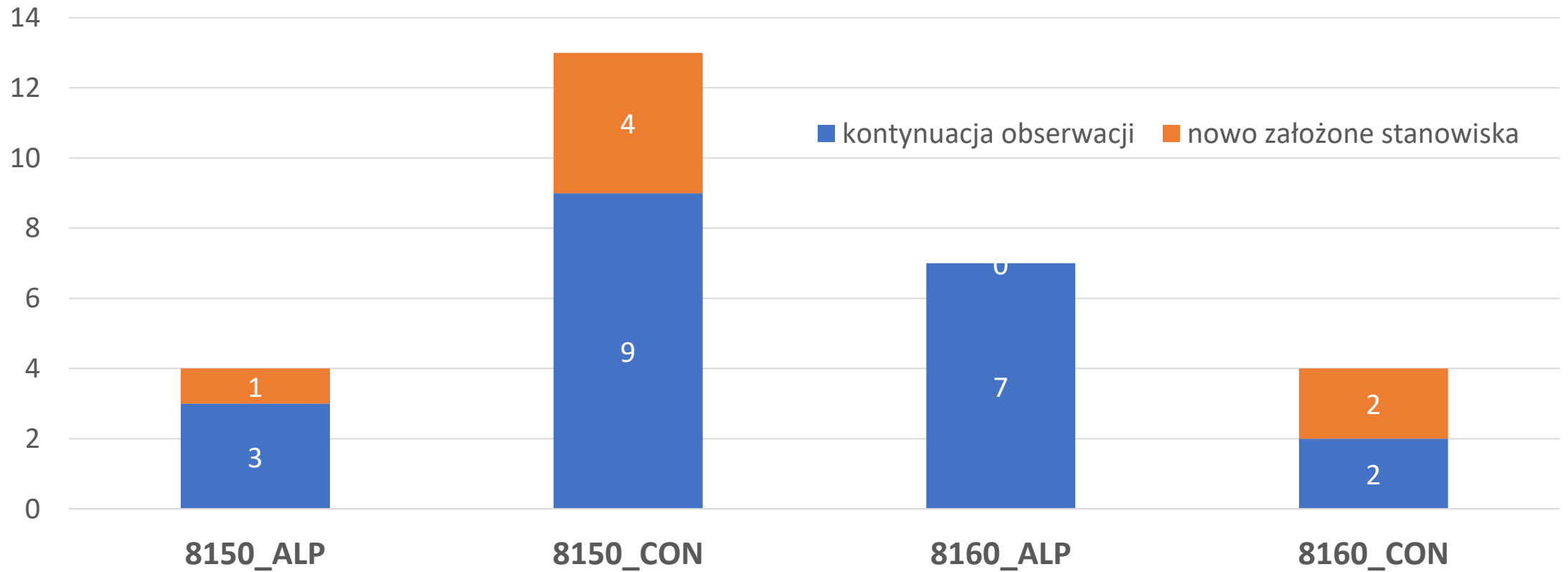

Siedliska naskalne

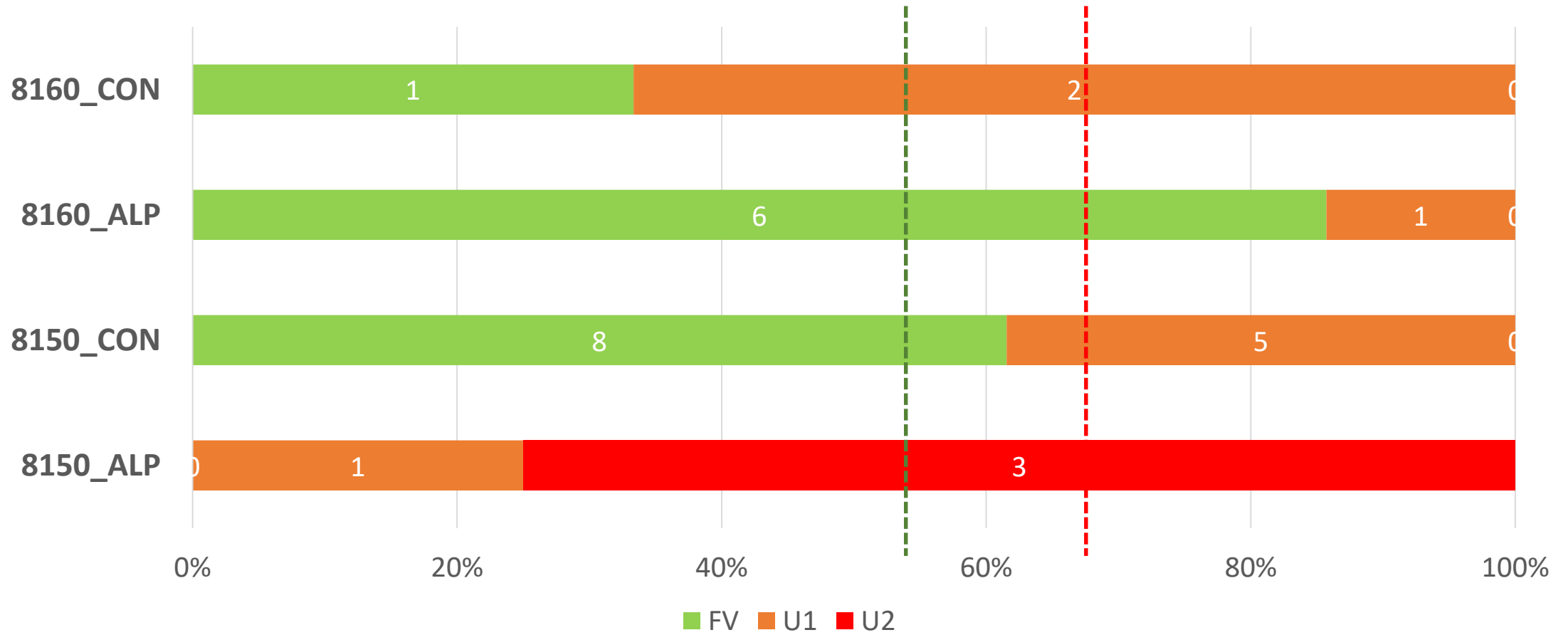

Liczba stanowisk

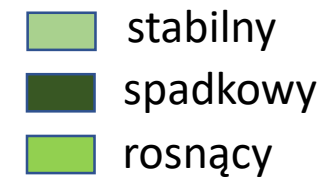

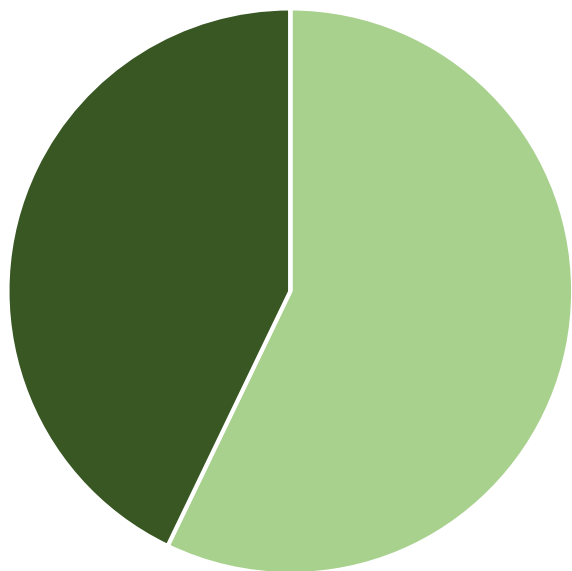
Stan ochrony

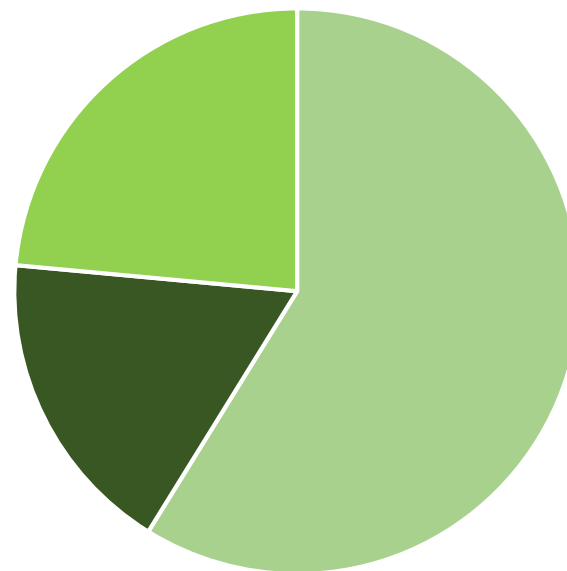
Trendy stanu ochrony

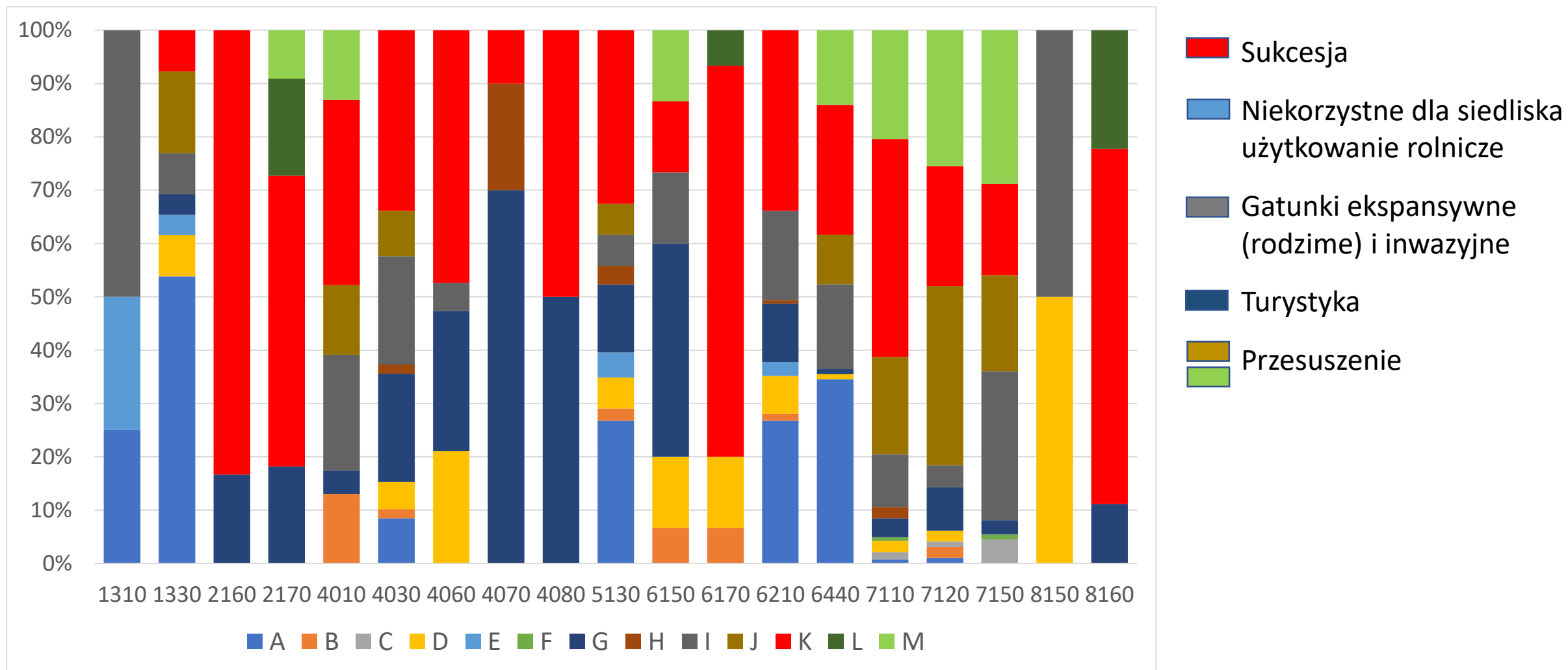
8150 (14 stanowisk)

8160 (17 stanowisk)

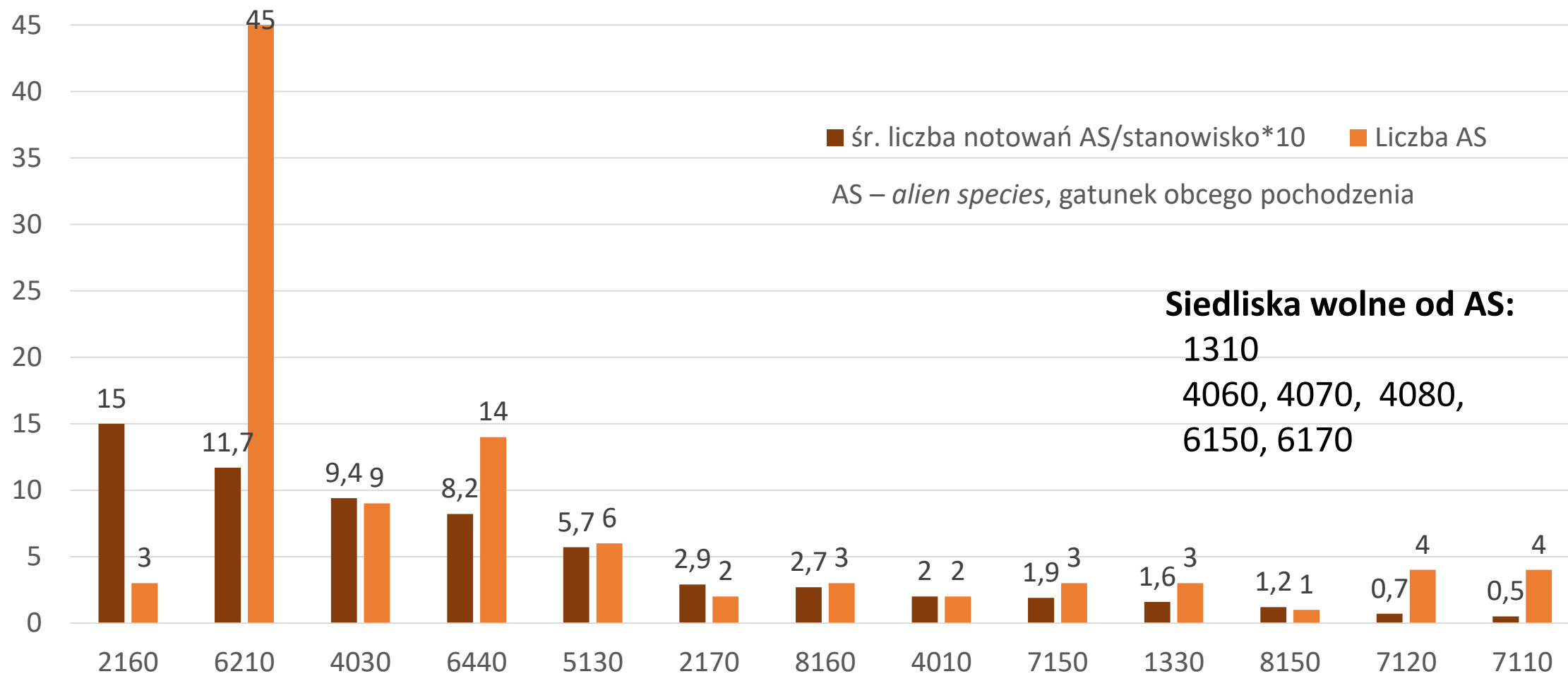
Główne typy negatywnych oddziaływań

A - rolnictwo; B - leśnictwo; C - wydobywanie surowców; D - transport i sieci komunikacyjne; E - urbanizacja;
 F - użytkowanie zasobów biologicznych inne niż rolnictwo i leśnictwo; G - zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; H - zanieczyszczenia; I - problematyczne zaborcze gatunki; J - modyfikacje systemu naturalnego;
 K - biotyczne i abiotyczne procesy naturalne; L - katastrofy naturalne; M - zmiana klimatu

Udział gatunków obcych w siedliskach

Gatunek	Liczba stanowisk	Liczba siedlisk
<i>Conyza canadensis</i> (L.) Cronquist	73	6
<i>Erigeron annuus</i> (L.) Pers.	40	4
<i>Solidago gigantea</i> Aiton	37	3
<i>Padus serotina</i> (Erhr) Borkh.	34	4
<i>Solidago canadensis</i> L.	20	4
<i>Campylopus introflexus</i> (Hedw.)	15	3
<i>Robinia pseudacacia</i> L.	14	3
<i>Quercus rubra</i> L.	10	5
<i>Acer negundo</i> L.	9	2
<i>Rosa rugosa</i> Thunb.	9	3
<i>Rumex confertus</i> Willd.	7	1
<i>Syringa vulgaris</i> L.	7	1
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	6	4
<i>Bidens frondosa</i> L.	4	4
<i>Juglans regia</i> L.	4	1
<i>Lupinus polyphyllus</i> Lindl.	4	2
<i>Salix acutifolia</i> Willd.	4	2

Łącznie w 2021 r.
znotowano **58** gatunków
AS na 358 stanowiskach

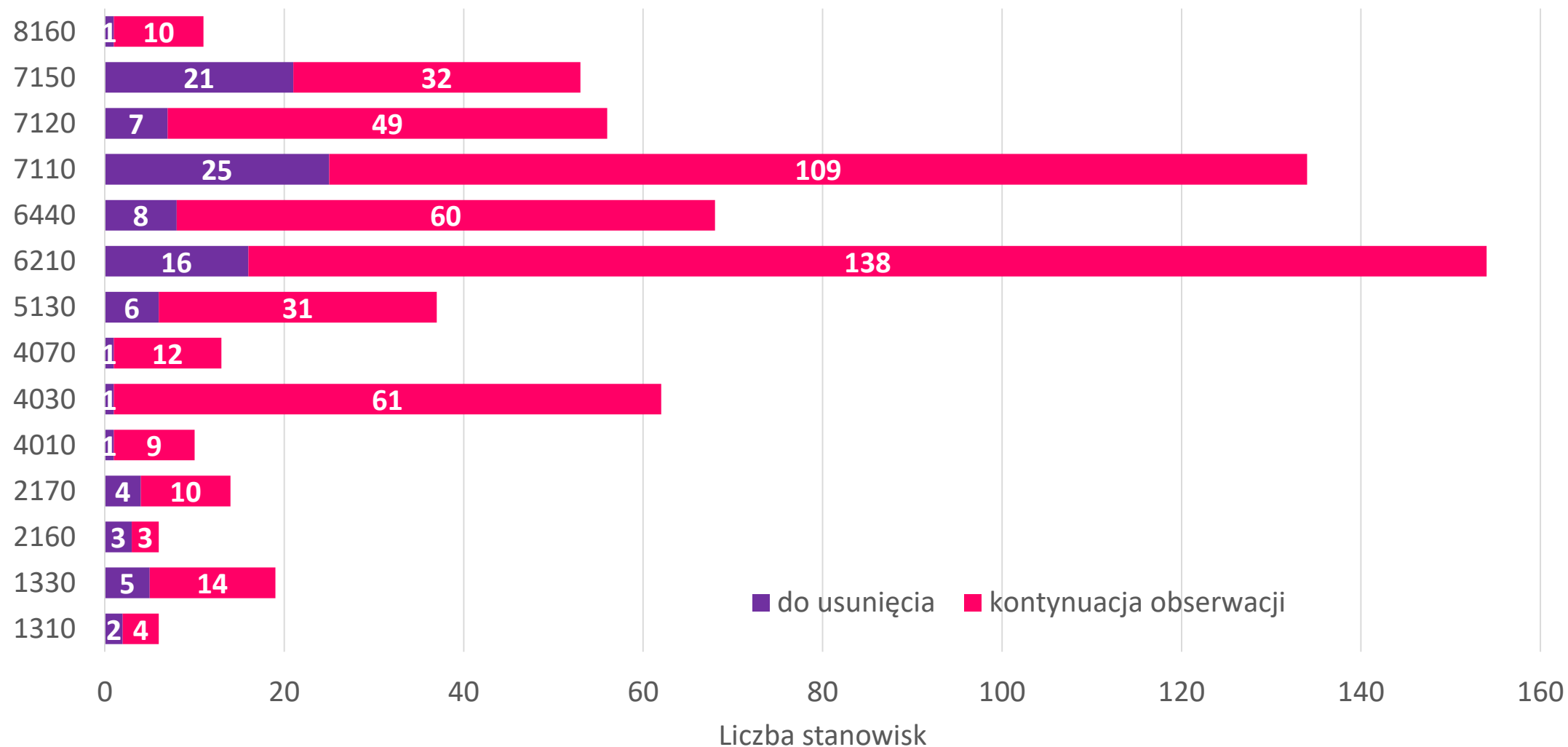
17 gatunków AS miało 4 i
więcej notowań (→tabela)

41 pozostałych gatunków
AS miało od 1 do 3
notowań w 1 lub 2
siedliskach

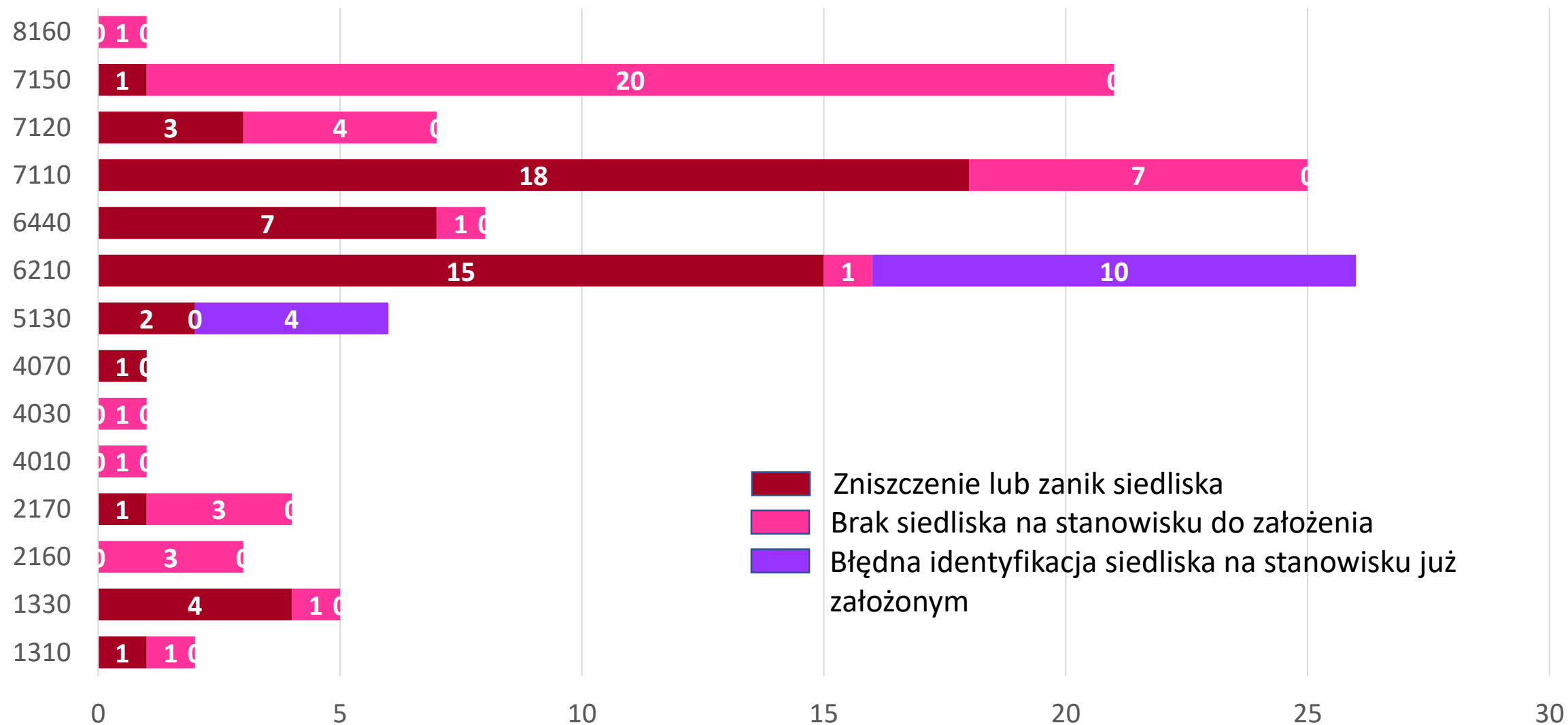
Gatunek	1330	2160	2170	4010	4030	5130	6210	6440	7110	7120	7150	8150	8160
Acer negundo L.							7	2					
Bidens frondosa L.					1		1	1			1		
Campylopus introflexus (Hedw.)				1	7						7		
Conyza canadensis (L.) Cronquist					19	6	29	17	1	1			
Erigeron annuus (L.) Pers.					1	2	31	6					
Impatiens parviflora DC.		1					2	1				2	
Juglans regia L.							4						
Lupinus polyphyllus Lindl.					2		2						
Padus serotina (Erhr) Borkh.					21	5	5	3					
Quercus rubra L.					1	2	3		3	1			
Robinia pseudacacia L.						3	10	1					
Rosa rugosa Thunb.	1	5	3										
Rumex confertus Willd.								7					
Salix acutifolia Willd.		3	1										
Solidago canadensis L.				1			17	1					1
Solidago gigantea Aiton					4		21	12					
Syringa vulgaris L.							7						

Udział stanowisk proponowanych do wyłączenia z dalszego monitoringu

Przyczyny zakończenia obserwacji

Podsumowanie i wnioski

- Siedliska w dobrej kondycji: 4070, 4080, 8150 CON, 8160 ALP → przyczyny
- Siedliska w złej kondycji: 1310, 1330, 2160, 2170, 4010, 5130, 6210, 6440, 7110, 7120, 7150, 8150 ALP → przyczyny
- Stan ochrony siedlisk zaroślowych i murawowych w regionie alpejskim jest lepszy niż w kontynentalnym
- Spośród siedlisk monitorowanych w 2021 roku w najgorszym stanie ochrony są siedliska nadmorskie i torfowiskowe

Podsumowanie i wnioski

- Sieć stanowisk monitoringowych dla większości siedlisk nieleśnych można uznać za kompletną i reprezentatywną dla kraju i regionów.
- Postulowana rozbudowa sieci dla siedlisk:
  - 2160 – włączenie do sieci stanowiska Ptasi Raj;
  - 2170 – przegląd stanowisk w zachodniej części zasięgu pod kątem ich naturalności i ewentualne włączenie do sieci stanowisk naturalnych,
  - 4070 – zwiększenie liczby stanowisk w Karkonoszach i Tatrach (reprezentacja proporcjonalna do wielkości zasobów siedliska),
  - 5130 – lepsza reprezentacja jałowczysk na wrzosowiskach (Lubelszczyzna)

Podsumowanie i wnioski

- Analiza negatywnych oddziaływań i zagrożeń wskazuje na rosnące znaczenie IAS (siedlisko 6440) i zmian klimatycznych (7110, 7120, 7150)
- Działania ochronne i ich skuteczność – przykłady z parków narodowych
- W przypadku siedlisk skrajnie rzadkich (1310) wskazany byłby wykup gruntów prywatnych, na których (jeszcze) występują przez Skarb Państwa

